

**Provocări în prevenția și
depistarea precoce a
cancerului mamar, colorectal
și cervical la nivel de Asistență
Medicală Primară**

*Raportor:
Oleg Belbas,*

Șef IMSP CS Ungheni

Prevenția în cancer

1. Prevenția cancerului constituie un pilon esențial al sănătății publice moderne.

2. Aplicarea sistematică a măsurilor preventive favorizează depistarea precoce a cancerului.

3. Prevenția oncologică vizează intervenția asupra factorilor etiologici modificabili implicați în carcinogeneză.

Rolul AMP în sistemul medical

Gestionează
accesul la servicii
specializate,
asigurând o
utilizare eficientă
a resurselor
medicale.

Oferă
monitorizare pe
termen lung a
bolilor cronice,
prevenind
complicațiile.

Implicarea activă
în programele de
screening,
contribuind la
depistarea
precoce a
neoplasmelor.

Implicarea activă
în screening-uri,
imunizări și
educarea pentru
sănătate a
populației.

Asigură acces
universal și
echitabil la
servicii de
sănătate de bază
pentru întreaga
populație.

Funcțiile AMP

1. Asigurarea accesibilității populației la asistența medicală.
2. Promovarea prevenției primare, secundare și terțiare.
3. Promovarea prevenției specifice prin organizarea examinării medicale profilactice.
4. Promovarea modului sănătos de viață.
5. Cooperarea cu toți actorii sistemului medical.

Cadrul legal

- 1. Normele metodologice de aplicare a PU al AOAM.**
- 2. Examinarea medicală profilactică a populației.**
- 3. Programul teritorial de control al cancerului.**
- 4. Măsuri de depistare precoce a cancerului colorectal prin testare iFOB și a cancerului mamar.**
- 5. Pilotarea utilizării testului HPV ca metodă primară de screening al cancerului de col uterin.**

Depistarea precoce a CM

Depistarea precoce a Cancerului mamar constituie un determinant major al prognosticului și supraviețuirii. Programele de screening și promovarea educației pentru sănătate sunt esențiale pentru identificarea leziunilor în faze curabile, reducând mortalitatea.

Examinări profilactice

Nr. ord	Denumirea	Categoriile de persoane	Periodicitatea efectuării
1.	Antropometria	Peste 18 ani	Anual
2.	Măsurarea tensiunii	Peste 18 ani	Anual
3.	Examinarea obiectivă a glandelor mamare	Peste 18 ani	Anual
4.	Examinarea oculară	Peste 40 ani	Odată la 2 ani
5.	Examinarea urechilor	Peste 40 ani și din grupul de risc	Anual

Etapizarea serviciilor

**Durata etapizării serviciilor:
până la 2 luni.**

Provocări în depistarea precoce

1. Campanii de Depistare Precoce a Cancerului Mamar.

Partenerii companiei

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII
AL REPUBLICII MOLDOVA

IMSP
Institutul Oncologic

IOM
UN MIGRATION

CNAM
COMPANIA NAȚIONALĂ
DE ASIGURĂRI ÎN MEDICINĂ

AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU SĂNĂTATE PUBLICĂ

UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ
ȘI FARMACIE „NICOLAE TESTEMIȚANU”
DIN REPUBLICA MOLDOVA

CENTRUL DE SĂNĂTATE
UNGHENI

CR de Depistare precoce a CM

Centrul Regional de Depistare precoce a cancerului mamar reprezintă un pilon important în protejarea sănătății femeilor și în lupta împotriva cancerului mamar, fondat la nivelul teritoriului administrativ.

Centrele Regionale de Depistare precoce a CM

Chișinău - Centrul Republican de Diagnosticare Medicală

Bălți – IMSP SR Bălți

Ungheni – IMSP Centrul de Sănătate Ungheni

Căușeni - Spitalul Raional CĂUȘENI "Ana și Alexandru"

Etapizarea serviciilor la nivel de CR

Medicul de familie

Centrul regional

Instituția de referință

Tactica de tratament

**Principiul operativității,
până la 7 zile.**

Activități implementate

- 1. Informarea populației.**
- 2. Instruirea personalului medical.**
- 3. Selectarea persoanelor eligibile pentru depistare precoce a cancerului mamar.**
- 4. Explorări de înaltă performanță.**
- 5. Redirecționarea către instituția de referință.**

Sensibilizarea populației

**CENTRUL DE SĂNĂTATE
UNGHENI**

Rețelele de socializare

OCTOMBRIE
Luna de conștientizare
a cancerului de sân

- ✓ Cancerul de sân depistat precoce îți dă șansă la viață!
- ✓ Să nu-ți fie frică de examinare!
- ✓ Cancerul de sân poate fi prevenit!

*Ai grijă de sănătatea TA,
căci cei de acasă TE AȘTEAPTĂ!*

**Ai grijă de
sănătatea TA,
căci cei de acasă
TE AȘTEAPTĂ!**

**Cancerul
de sân
poate fi
prevenit!**

OCTOMBRIE
Luna de conștientizare
a cancerului de sân

- ✓ Cancerul de sân depistat precoce îți dă șansă la viață!
- ✓ Să nu-ți fie frică de examinare!
- ✓ Cancerul de sân poate fi prevenit!

*Ai grijă de sănătatea TA,
căci cei de acasă TE AȘTEAPTĂ!*

Sensibilizarea populației prin mass-media

Depistarea

Depistarea la timp a cancerului mamar oferă tot mai multe șanse a viață femeilor din Ungheni

Interviu realizat pentru Ziara!, Depistarea? anual anual lugeti anual lugeti endro-granta Incancer nu salva vieti.

Interviu cu Ana... „Prima batută a fost să rezonăm adeseori!”

Reporter: Ana, când ai aflat că ai cancer mamar? Cum ai simțit? Cum ai trăit în perioada asta?

Ana: Mult timp am simțit ceva în al doilea sfert inferior. Când m-am dus pentru a da un diagnostic medical. După ce am auzit că am cancer mamar, am simțit o greutate în piept și o senzație de arsură. Când mi s-a spus că am cancer, am simțit o greutate în piept și o senzație de arsură. Când mi s-a spus că am cancer, am simțit o greutate în piept și o senzație de arsură.

Reporter: Cum a fost experiența?

Ana: Am simțit o greutate în piept și o senzație de arsură. Când m-am dus pentru a da un diagnostic medical. După ce am auzit că am cancer mamar, am simțit o greutate în piept și o senzație de arsură.

Reporter: Ce ne spune despre prevenirea cancerului mamar?

Ana: Este foarte important să mergem la medic pentru a da un diagnostic medical. După ce am auzit că am cancer mamar, am simțit o greutate în piept și o senzație de arsură.

Reporter: Oana Belbas.

Cum începe depistarea precoce - profilaxia specializată?

Reporter: Ce înțelegem prin depistarea precoce?

Oana Belbas: Este foarte important să mergem la medic pentru a da un diagnostic medical.

Reporter: Cum a fost experiența?

Oana Belbas: Este foarte important să mergem la medic pentru a da un diagnostic medical.

Concluzii: Cancerul care salvează viați

Reporter: Cum a fost experiența?

Oana Belbas: Este foarte important să mergem la medic pentru a da un diagnostic medical.

Cum începe depistarea precoce - profilaxia specializată?

Reporter: Cum a fost experiența?

Oana Belbas: Este foarte important să mergem la medic pentru a da un diagnostic medical.

OLEG BELBAS
MANAGER I.M.S.P. CENTRUL DE SĂNĂTATE UNGHENI

Cancerul în Moldova: între realitatea dură și speranța la tratament eficient

Centrul Raional de Tineret Ungheni Urmărește

19 decembrie 2025

La Clubul Tinerilor Părinți Ungheni vorbim deschis despre provocările părinților tineri.

În cadrul atelierului „La sfat cu mamologul”, alături de dr. Oleg Belbas, mamolog și șef IMSP Centrul de Sănătate Ungheni am discutat într-un mediu prietenos despre prevenirea cancerului mamar, pașii concreți de urmat și importanța adresării la timp către specialiști.

- Abordăm și subiecte delicate, dar cu sprijinul experților din diverse domenii, oferim informație clară, siguranță și încredere.
- Îi încurajăm pe tinerii părinți să valorifice oportunitățile oferite de Clubul Tinerilor Părinți – pentru ei și pentru familiile lor.

Vezi mai puțin

A fost lansată campania de depistare precoce a cancerului mamar „Roz pentru viață”

În fiecare zi, patru femei din Republica Moldova sunt diagnosticate cu cancer la sân, iar zilnic una moare răpusă de boală. Numai anul trecut în țara noastră au fost înregistrate peste 1300 de cazuri noi de cancer mamar. Specialiștii avertizează că boala, în stadiile incipente, poate fi vindecată. Pentru a sensibiliza femeile și a crește gradul lor de conștientizare, autoritățile au lansat o campanie de depistare precoce a cancerului mamar cu genericul „Roz pentru viață”, care se va încheia la sfârșitul lunii decembrie.

Anual, în Republica Moldova sunt înregistrate peste 1300 de cazuri noi de cancer mamar. Aurelia Bolnar spune că a fost diagnosticată în stadiul doi acum cinci ani. Femeia spune că nu avea niciun simptom. Încăpătornit, în urma unei palpări simple, a depistat într-un sân un nodul și imediat a mers la medic.

Ziara!

UNGHENI

Criteriile eligibile de selectare

	SEMNE ȘI SIMPTOME LOCALE
	Nodul palpabil în sân.
	Retracție a pielii sau a mamelonului.
	Eliminări sangvinolente din mamelon.
	Modificarea mărimii sau formeii glandei mamare.
	Ulceratie / leziune cutanată.
	Hiperemie / edem al sânului /aspect de „coajă de portocală“.
	Adenopatie axilară palpabilă.

Acțiuni postexaminare a GM

Consiliere, examinare și informare.

Până la 40 ani – USG a GM și ganglionilor limfatici.

După 40 ani – mamografia și USG a GM și a ganglionilor limfatici regionali.

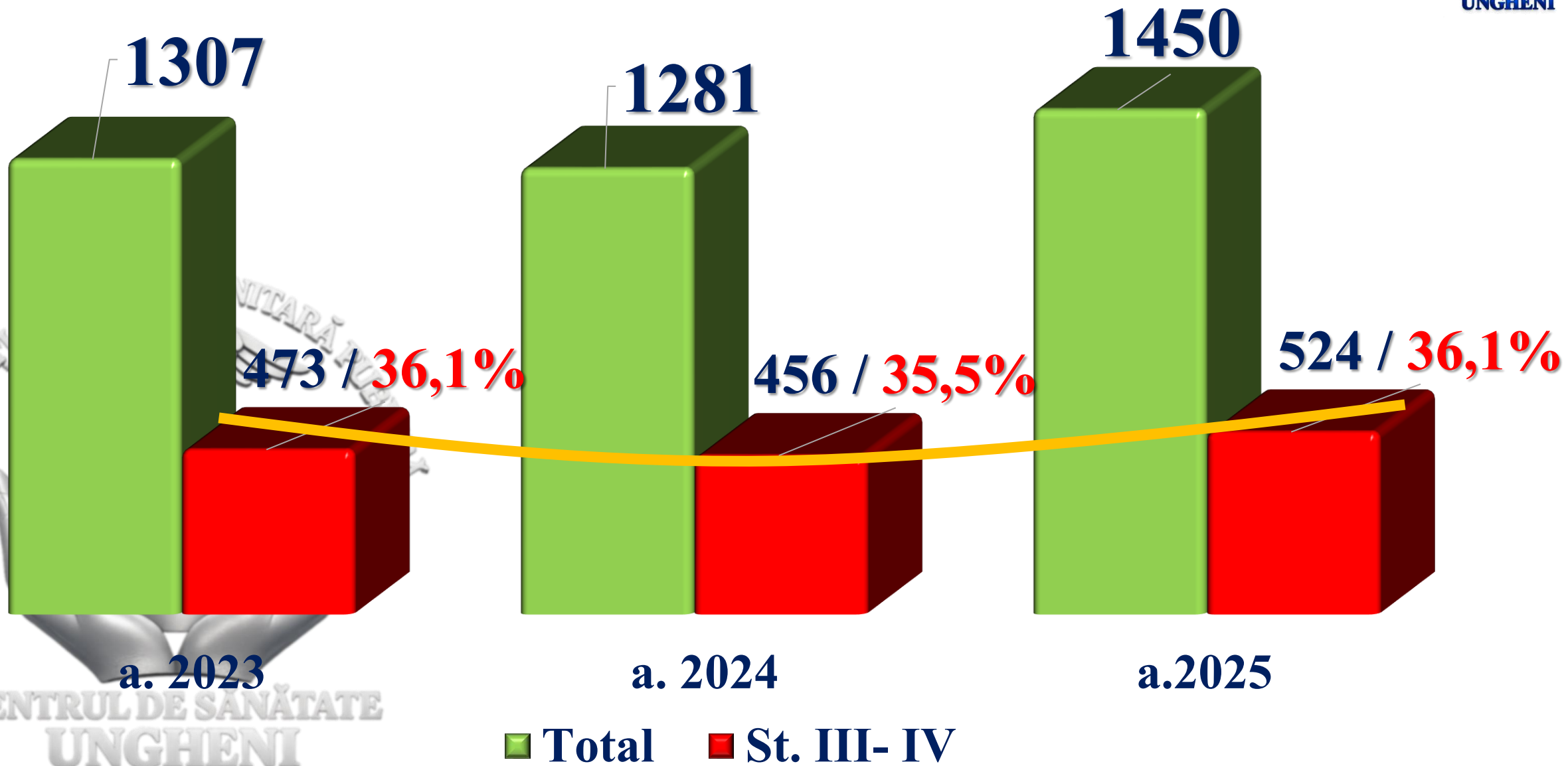
Suspectarea clinic - imagistică a patologiei GM.

Redirecționarea către instituția de referință.

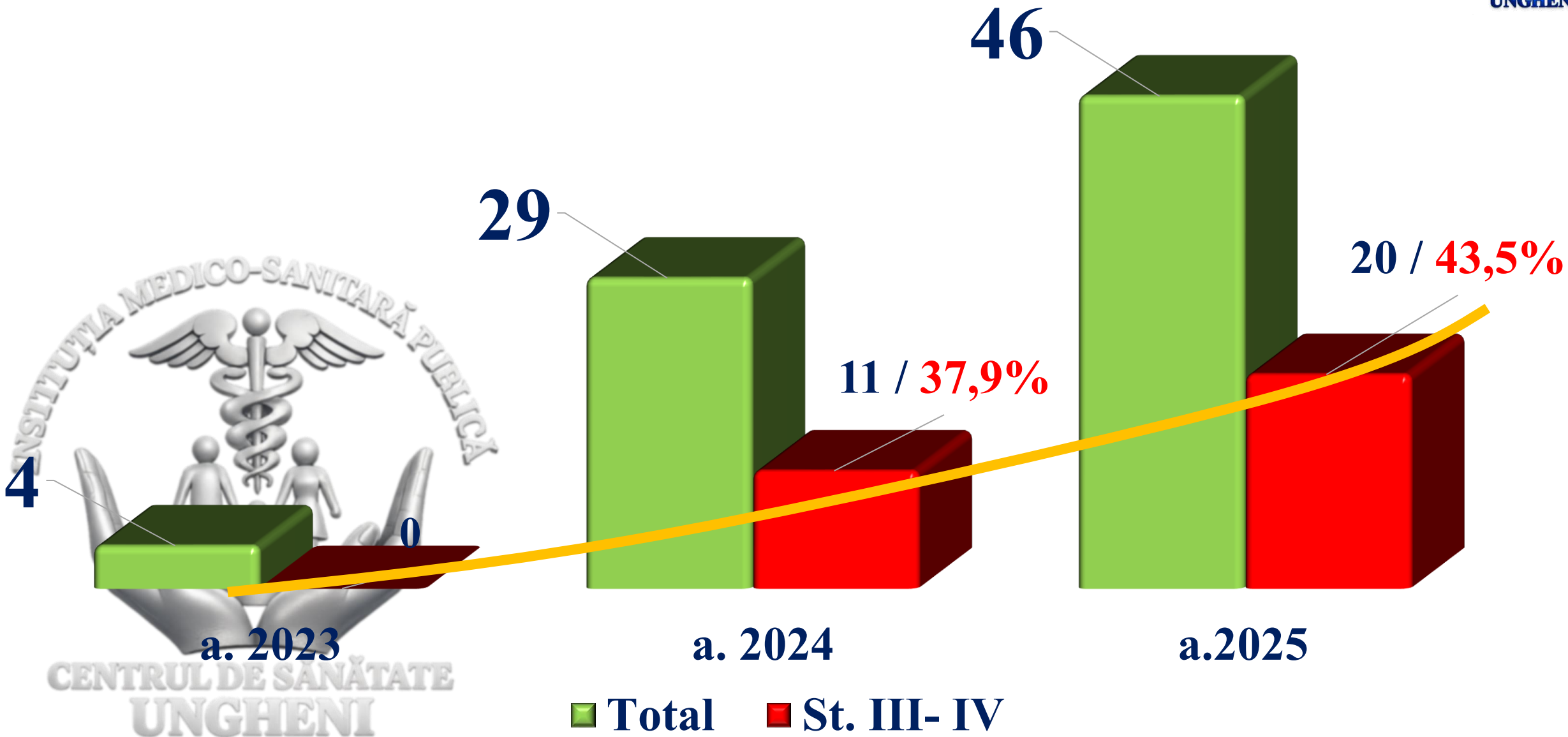
Rezultate

Nr.	Explorări	A.2023 (18.10-31.12)	A.2024	A.2025
1.	Examine	974	2 455	2 880
2.	Mamografii	556	1 365	1 002
3.	USG	51	1 055	1 264
4.	Patologii	271	888	706
5.	Tumori benigne	12	186	138
6.	Cancer	4 / 41	29 / 33	46 / 50

CM la nivel de RM

Centrul regional de depistare a CMI

Depistarea precoce a cancerului colorectal

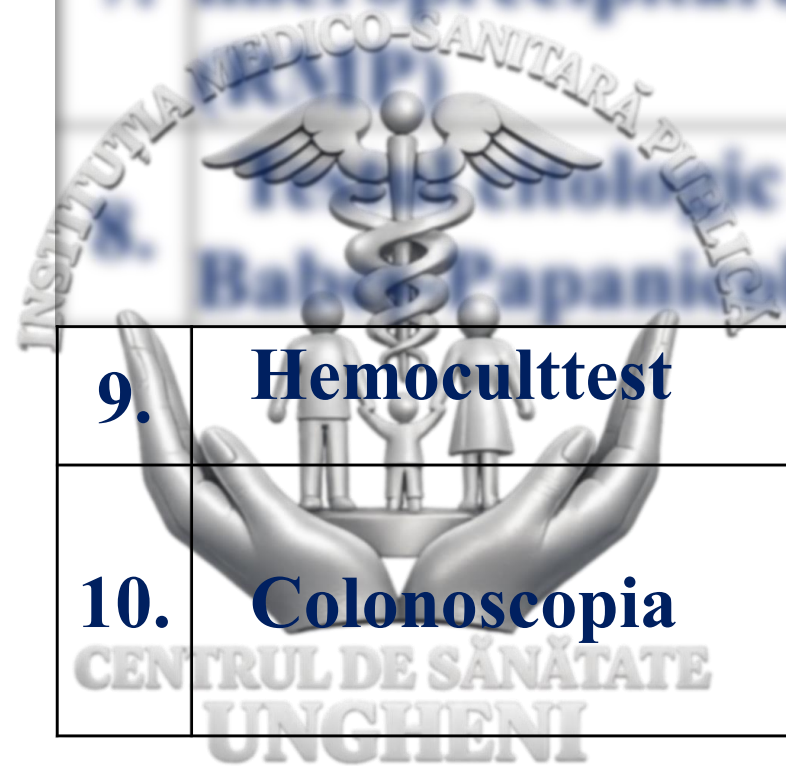
Depistarea precoce a Cancerul colorectal constituie un factor prognostic major, cu impact direct asupra supraviețuirii specifice bolii și asupra morbidității asociate tratamentului.

Examinări profilactice

Nr. ord	Denumirea	Categoriile de persoane	Periodicitatea efectuării
7.	Reacția de microprecipitare	Grupul de risc	Annual
8.	Testul de sânge pentru colesterol	25-61 ani	O dată la 3 ani
9.	Hemoculttest	45-70 ani	O dată la 2 ani
10.	Colonoscopia	Hemoculttest (+),(-) și grupul de risc (până la 70 ani)	O dată la 2 ani

Etapizarea serviciilor

Hemocult
test

Medic
specialist

Colono
scopie

Medic
specialist

Instituția
de
referință

**Durata etapizării
serviciilor: până la 2 luni.**

Provocări în depistarea precoce

Măsuri de depistare precoce a cancerului colorectal prin testarea iFOB.

iFOB - (FIT) Testul Imunochimic de Sânge Ocult în Fecalii, o metodă modernă de screening utilizată pentru a detecta urme minuscule de sânge în scaun, care nu sunt vizibile prin hemoculttest.

Activități la nivel de AMP

- 1. Organizarea selectării persoanelor asimptomatice cu vârsta de 50 - 55 ani care nu sunt în grupul de risc.**
- 2. Invitarea, consilierea, informarea și instruirea persoanelor eligibile.**
- 3. Înregistrarea datelor.**
- 4. Redirecționarea către Centrul Colonoscopic (instituția de referință).**

Etapizarea serviciilor

Hemoculttest
și iFOB

Centrul
colonoscopic

Tactica de
tratament

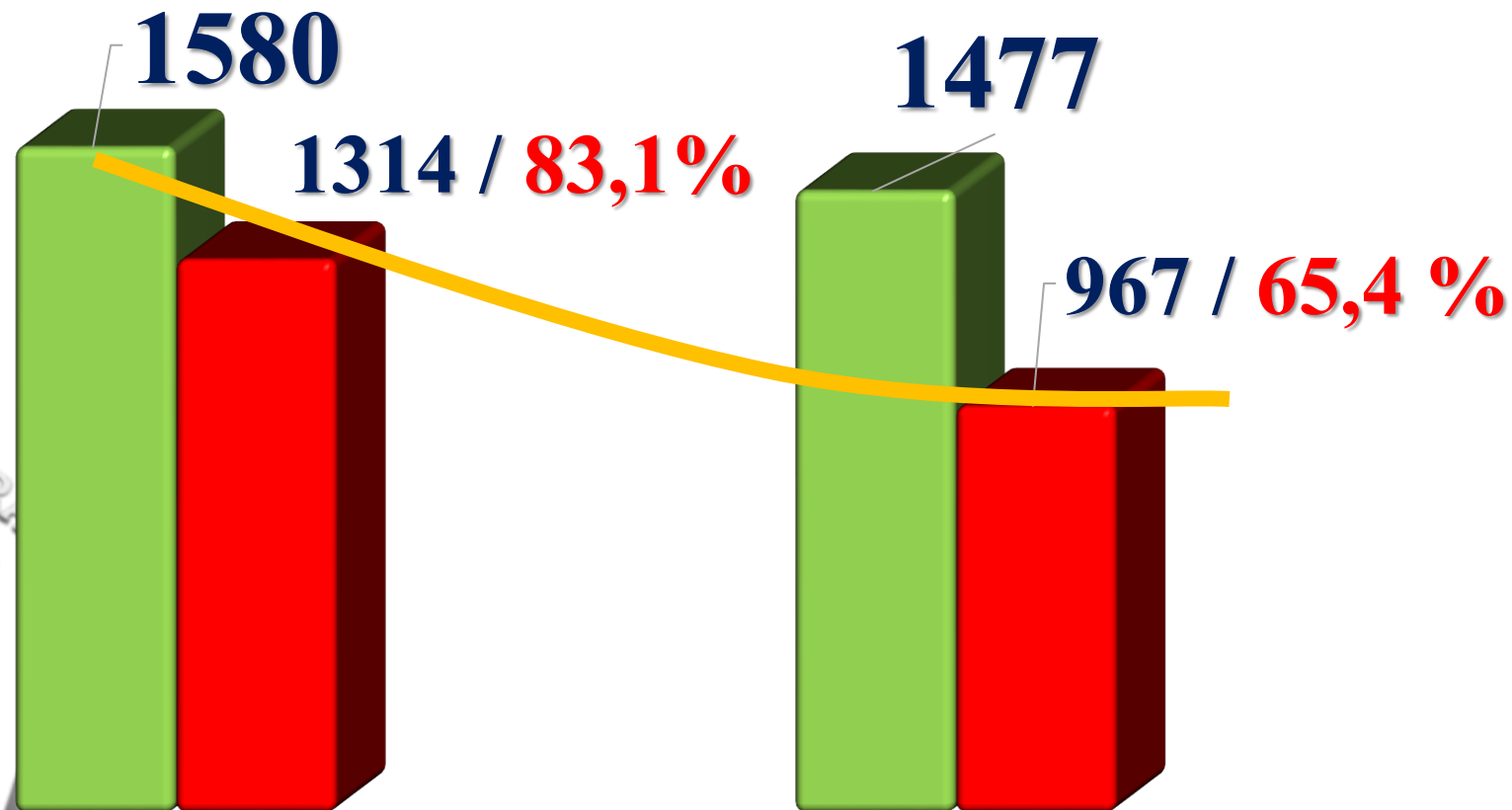
**Principiul operativității, până la
2 săptămâni
(colonoscopie fără anestezie).**

Testarea iFOB

Nr.	Explorări	A.2024	A.2025	A.2026
1.	Nr. de teste iFOB	5 370	500	1 000
2.	Pozitivi	283 / (5,3%)	19 / (3,8%)	-
3.	Colonoscopii	135 / (47,7%)	5 / (26,3%)	-
4.	Cancer	4	0	-
5.	Alte patologii	131	5	-

Cancerul colorectal la nivel de RM

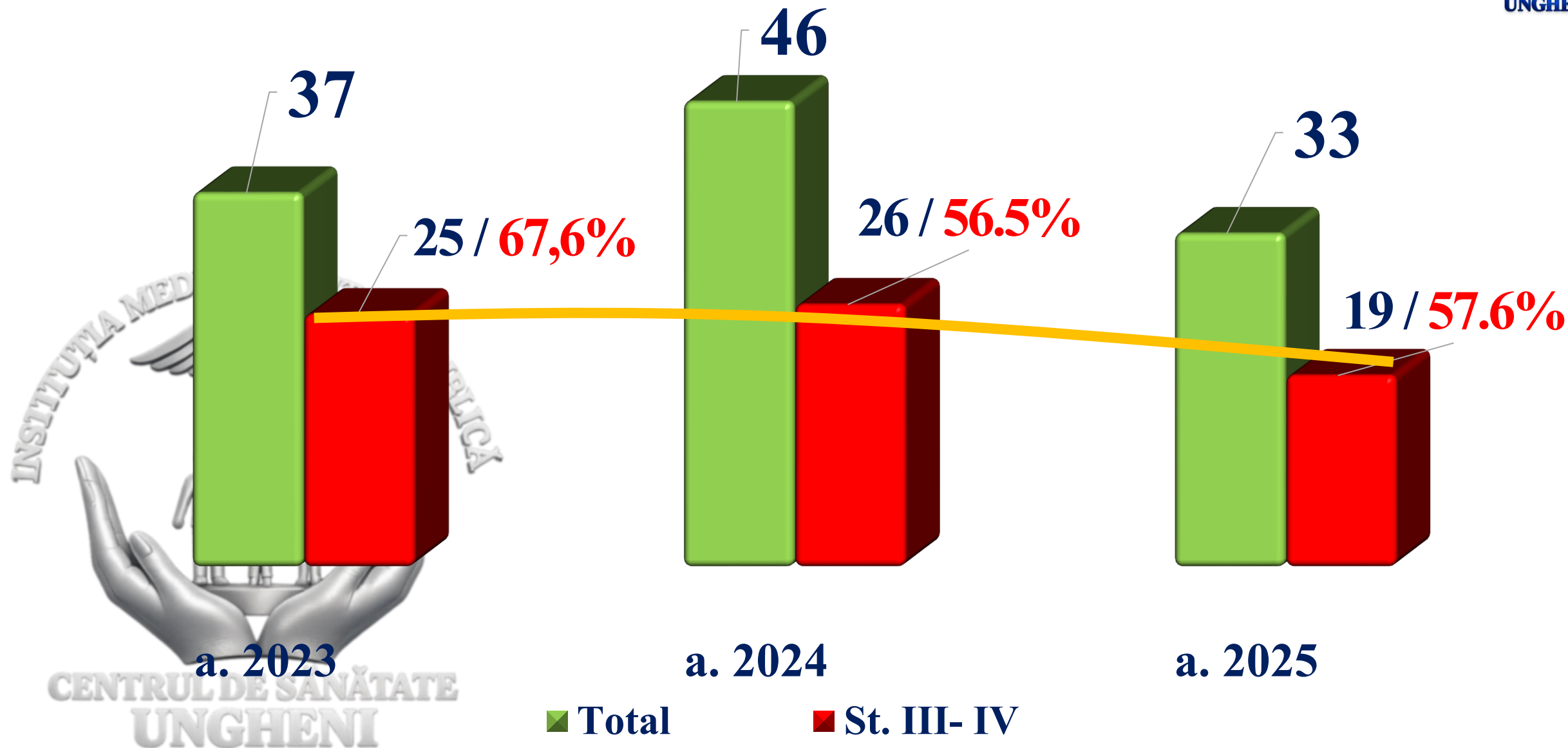
a. 2023

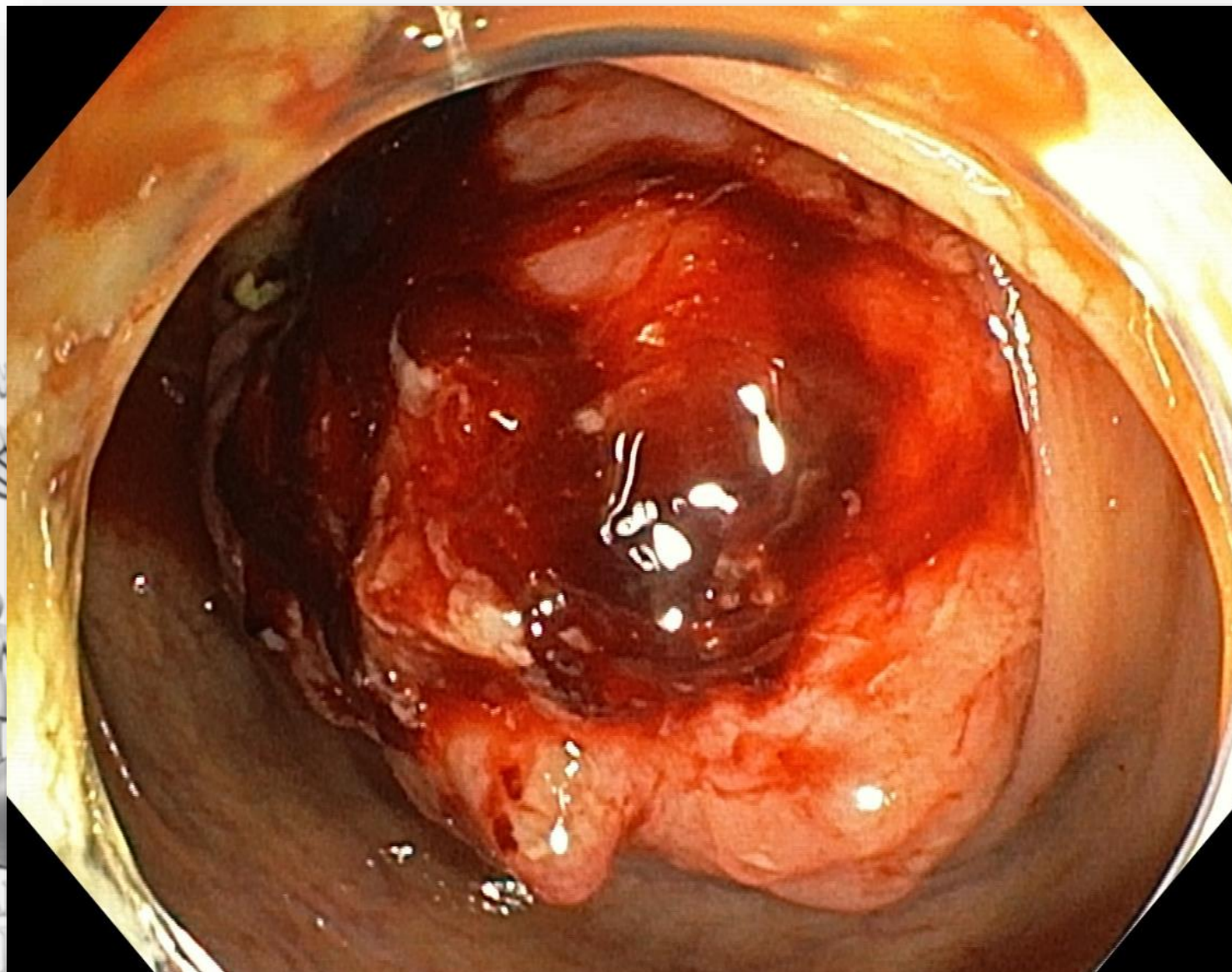
a. 2024

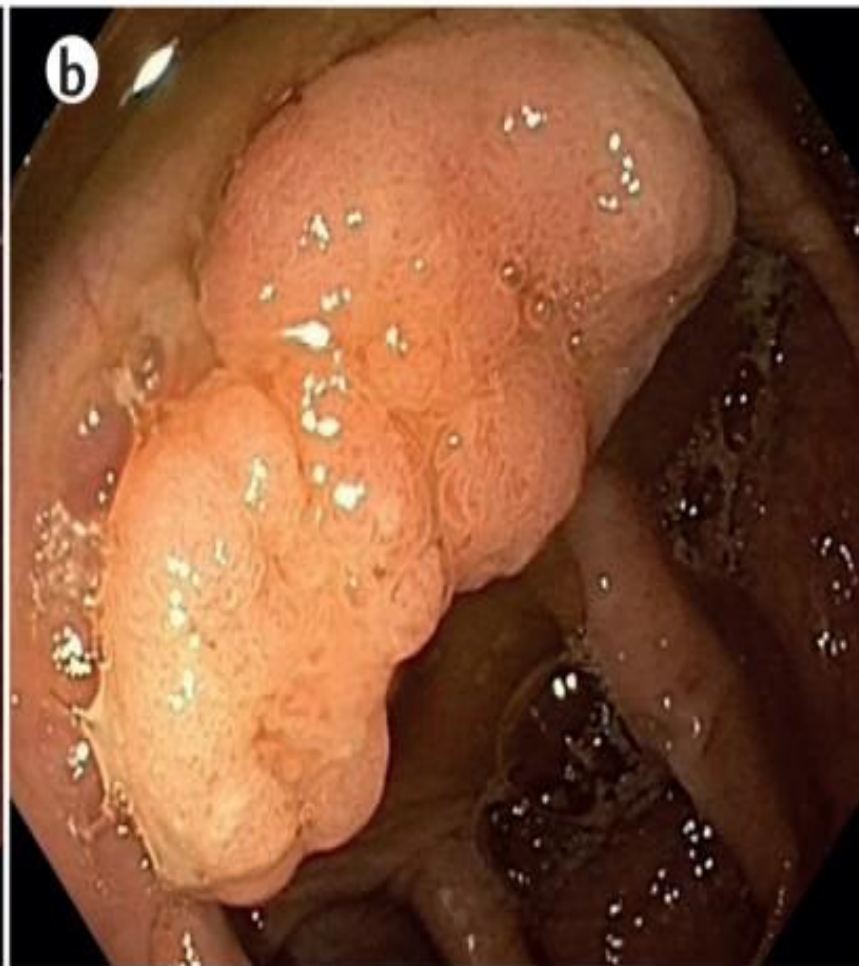
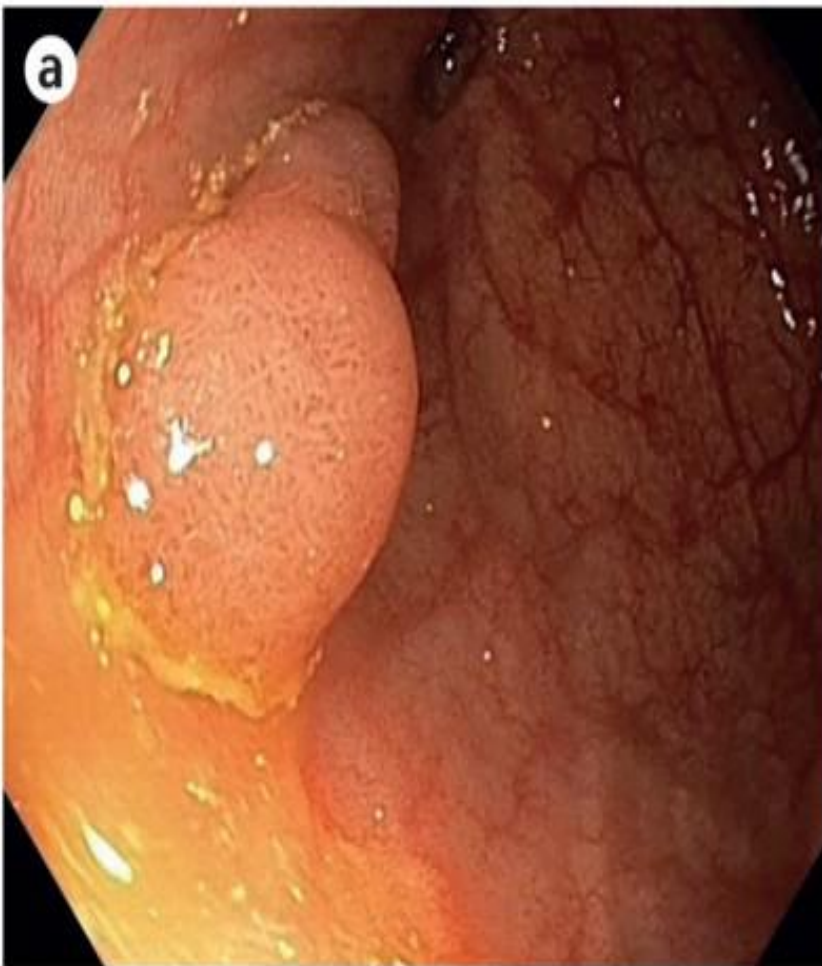
■ Total

■ St. III- IV

Cancerul colorectal la nivel de AMP

Depistarea precoce a cancerului cervical

În absența depistării precoce, cancerul de col uterin transformă o afecțiune prevenibilă într-o cauză evitabilă de suferință profundă și mortalitate.

Examinări profilactice

Nr. ord	Denumirea	Categoriile de persoane	Periodicitatea efectuării
7.	Reacția de microprecipitare	Grupul de risc	Anual
8.	Testul citologic Babeș - Papanicolau	Femei de vârstă 25 – 61 ani	O dată la 3 ani
9.	Hemoculttest	45-70 ani	O dată la 2 ani
10.	Colonoscopia	Hemoculttest (+),(-) și grupul de risc (până la 70 ani)	O dată la 2 ani

Nivelurile de prevenție a CC

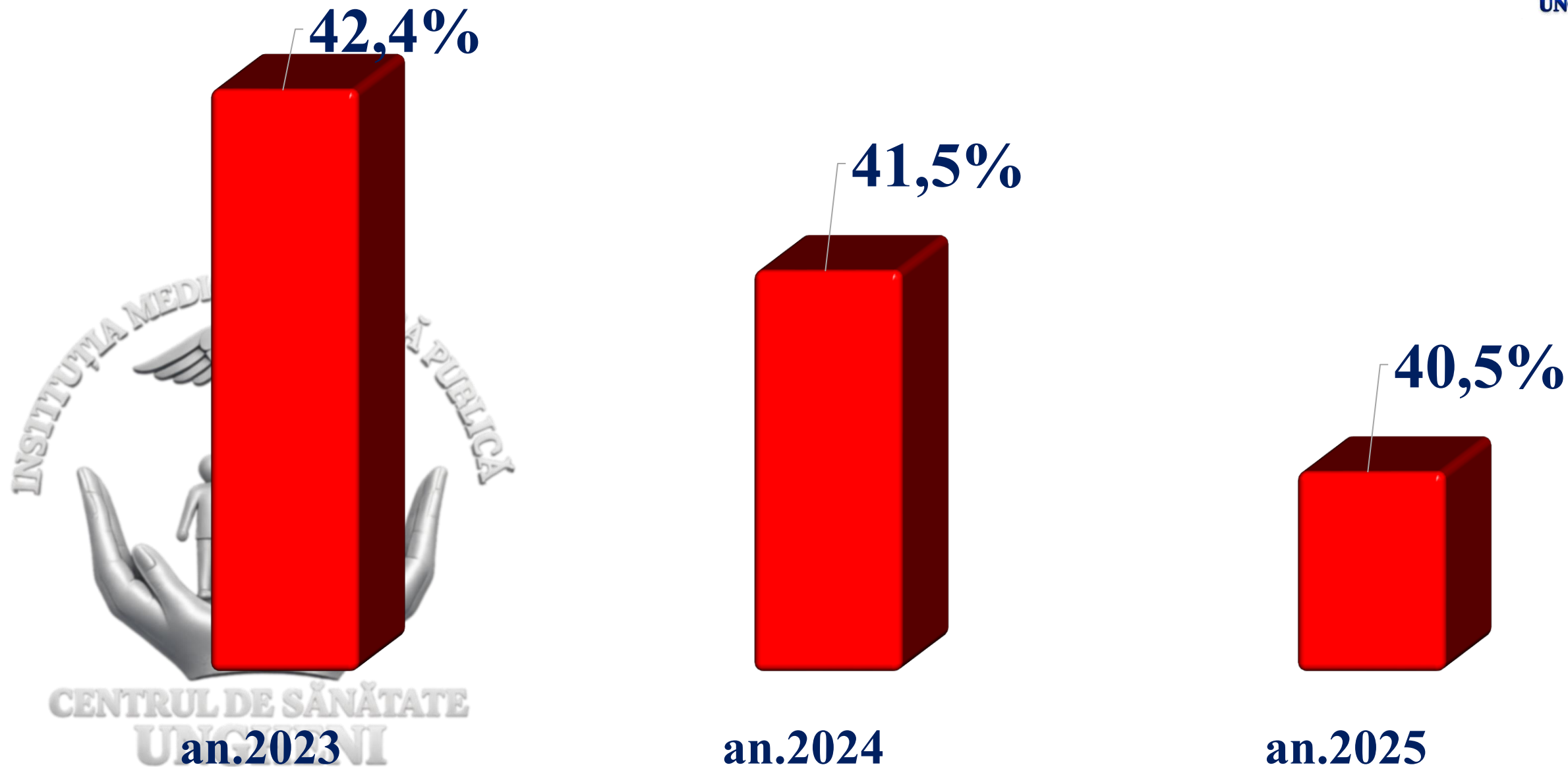

1. **Prevenția primară: Imunizarea anti - HPV.**

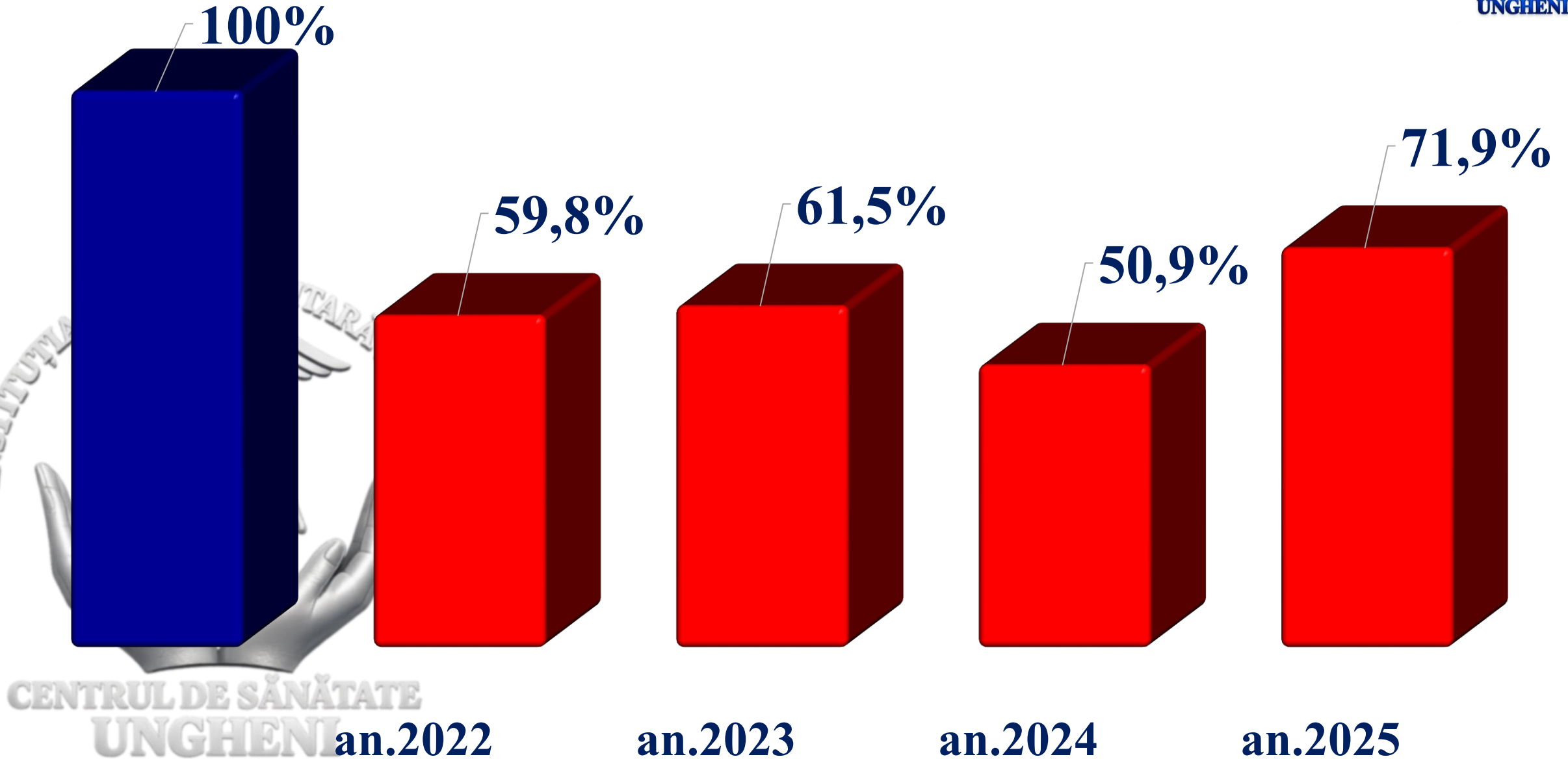
2. **Prevenția secundară: Screeningul Babeș - Papanicolau.**

3. **Prevenția terțiară: prevenirea apariției recidivelor și a metastazelor.**

Imunizarea HPV la nivel de RM

Imunizarea HPV

Etapizarea serviciilor

Testul
citologic

Colposcopia

Medic
specialist

Tactica de
tratament

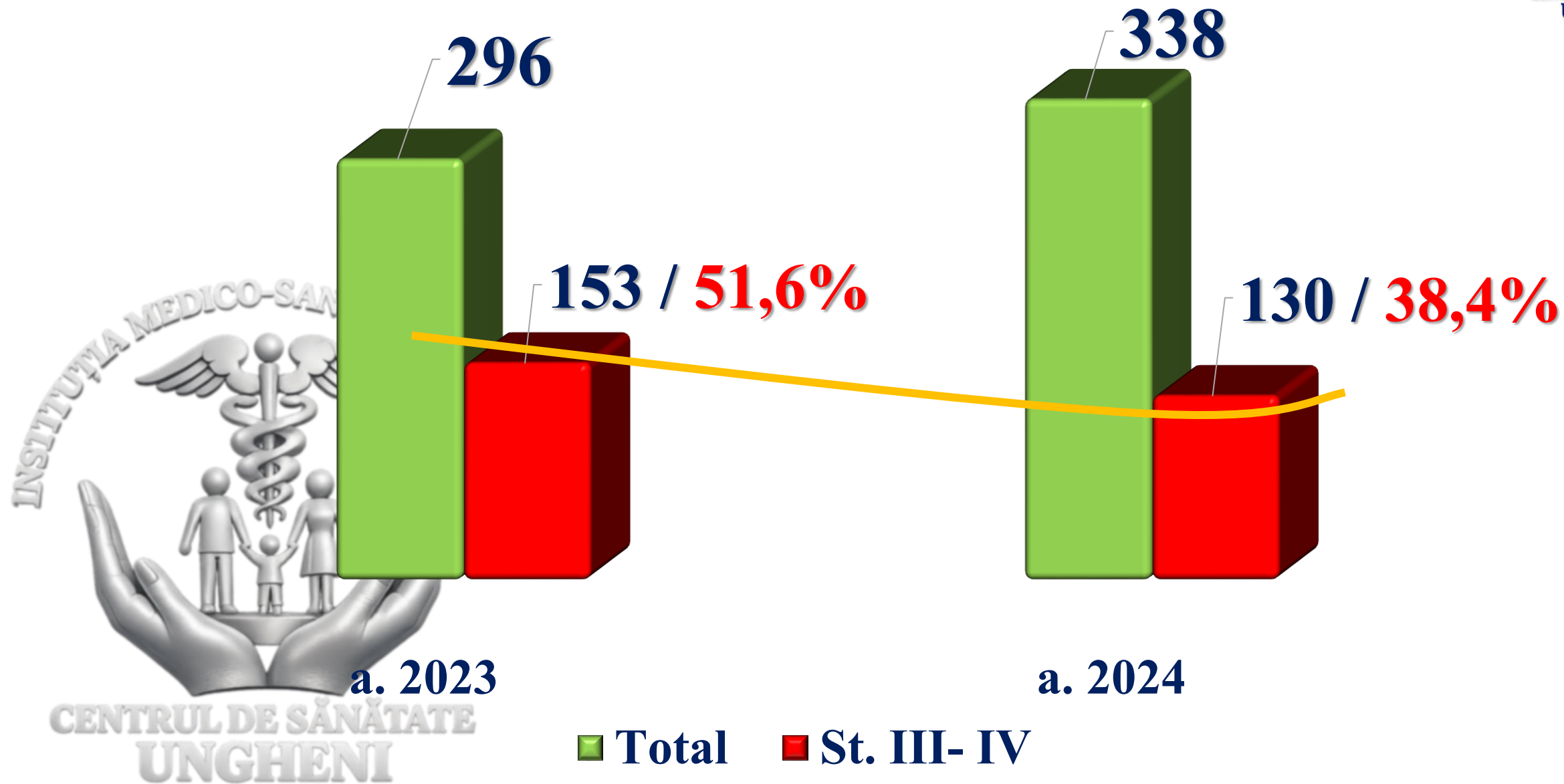
Durata etapizării serviciilor: până la 1 lună.

Rezultate

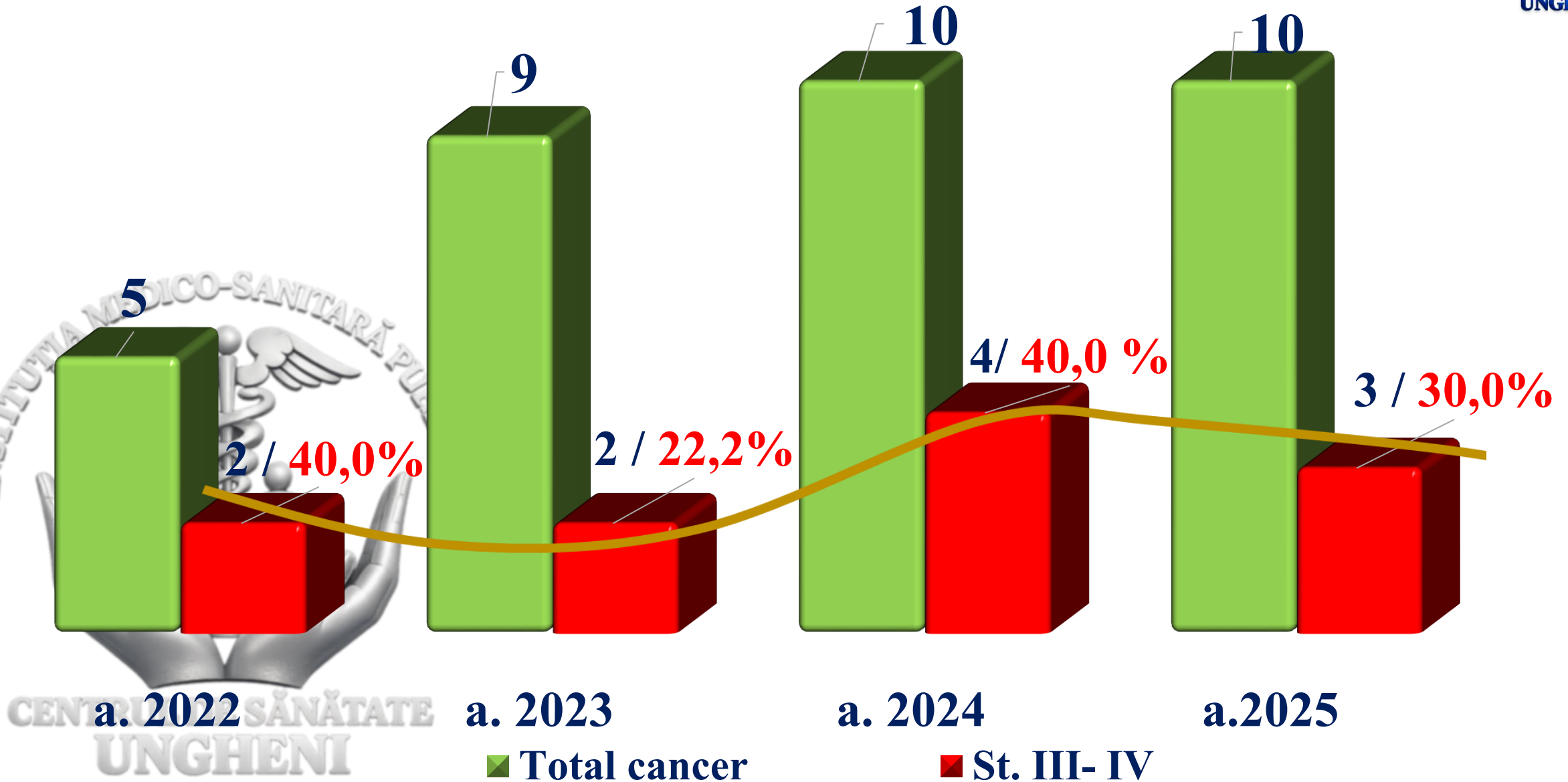

Nr.	Explorări	A.2023	A.2024	A.2025
1.	Citologii	6 627	5 643	5 348
2.	Patologii	444	746	615
3.	Atipii	76	252	270
4.	Colposcopii	45	188	213
5.	Cancer	9	10	10

Cancerul cervical la nivel de RM

Rezultate la nivel de AMP

Provocări la depistarea precoce

1. Colectarea probelor privind testarea

HPV în cadrul IMSP.

2. Metoda de auto-prelevare (la domiciliu).

Testarea HPV este o procedură medicală prin care se detectează prezența materialului genetic (ADN sau ARN) al virusului Papiloma Uman în celule.

Activități la nivel de AMP

- 1. Selectarea femeilor cu vârsta 30 – 65 de ani**
- 2. Colectarea probelor privind testarea HPV**
- 3. Raportarea săptămânală a datelor către Unitatea de Coordonare și Implementare a Screeningului**
- 4. Redirecționarea către Centrul de Referință în Colposcopie**

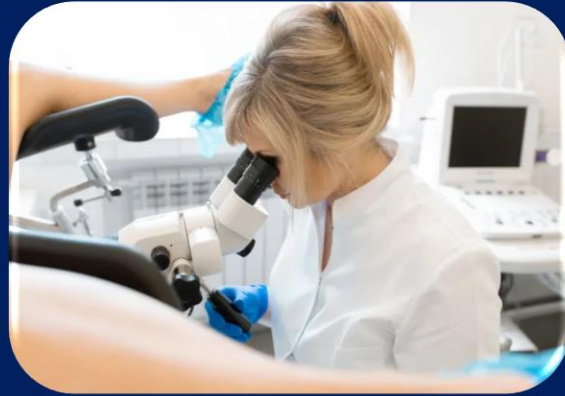
Pilotarea HPV

Nr.	Explorări	A.2026		
		Investigații	Pozitive	HPV-16/18
1.	Teste în mediul lichid de prelevator.	200	15	6
2.	Auto - prelevare la domiciliu.	75	3	2
TOTAL teste efectuate		275	18	8

Etapizarea serviciilor

Test citologic

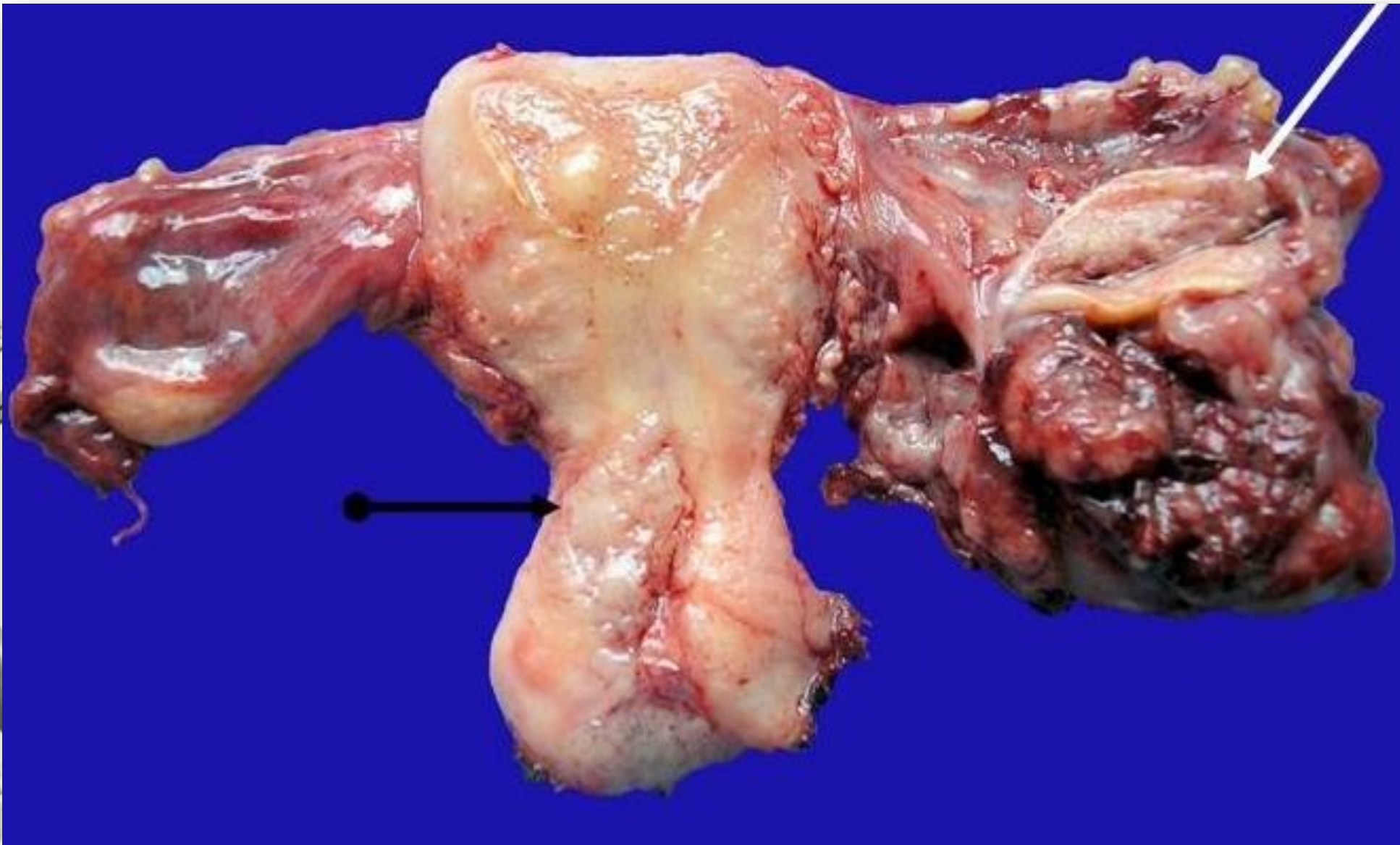
Colposcopie

Instituția de referință.

Principiul operativității, până la 2 săptămâni.

Impedimentele programelor

- 1. Reticiența populației la screening și iatrofobia .**
- 2. Bariere socio-culturale și geografice.**
- 3. Deficiență în informarea și sensibilizarea populației.**
- 4. Discrepanțe între numărul pacienților examinați și a celor ce ajung la investigații finale.**
- 5. Finanțarea discontinuă a programelor de screening.**

Beneficiile programelor

- 1. Creșterea fiabilității la serviciile medicale prestate.**
- 2. Propensiunea depistării neoplasmelor în fazele incipiente (zero, unu).**
- 3. Respectarea principiului operativității a serviciului medical cu eliminarea barierelor.**
- 4. Îmbunătățirea politicilor de sănătate.**
- 5. Regionalizarea serviciului (4 raioane adiacente).**

Neglijența de azi
devine suferința zilei
de mâine – inevitabil și
fără milă.

INSTITUTUL MEDICO-SANITAR PUBLICĂ
CENTRUL DE SĂNĂTATE
UNGHENI

Ai grijă de sănătatea
TA, căci cei de acasă
TE AȘTEAPTĂ!

CENTRUL DE SĂNĂTATE
UNGHENI

IMSP CS Ungheni